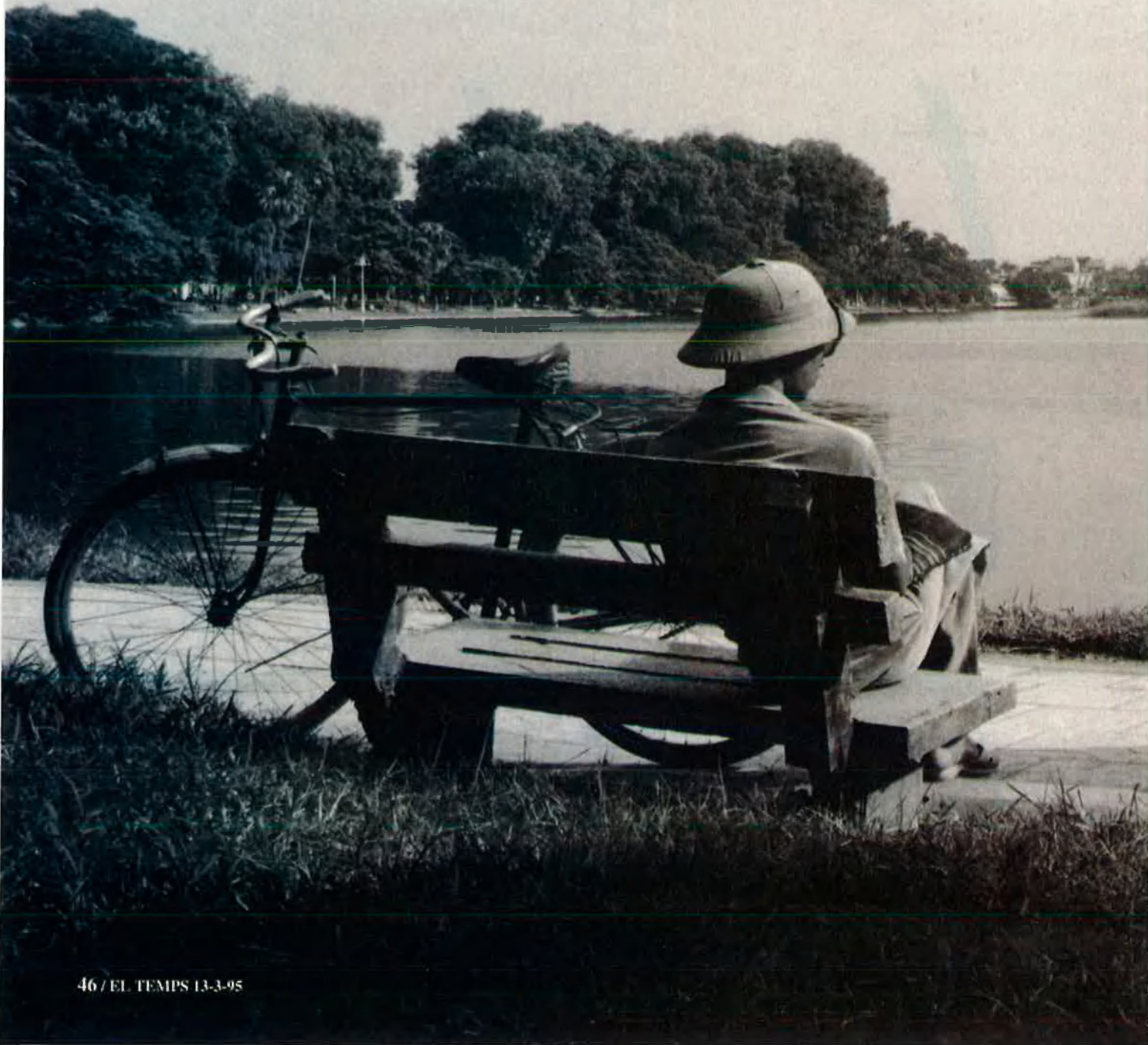
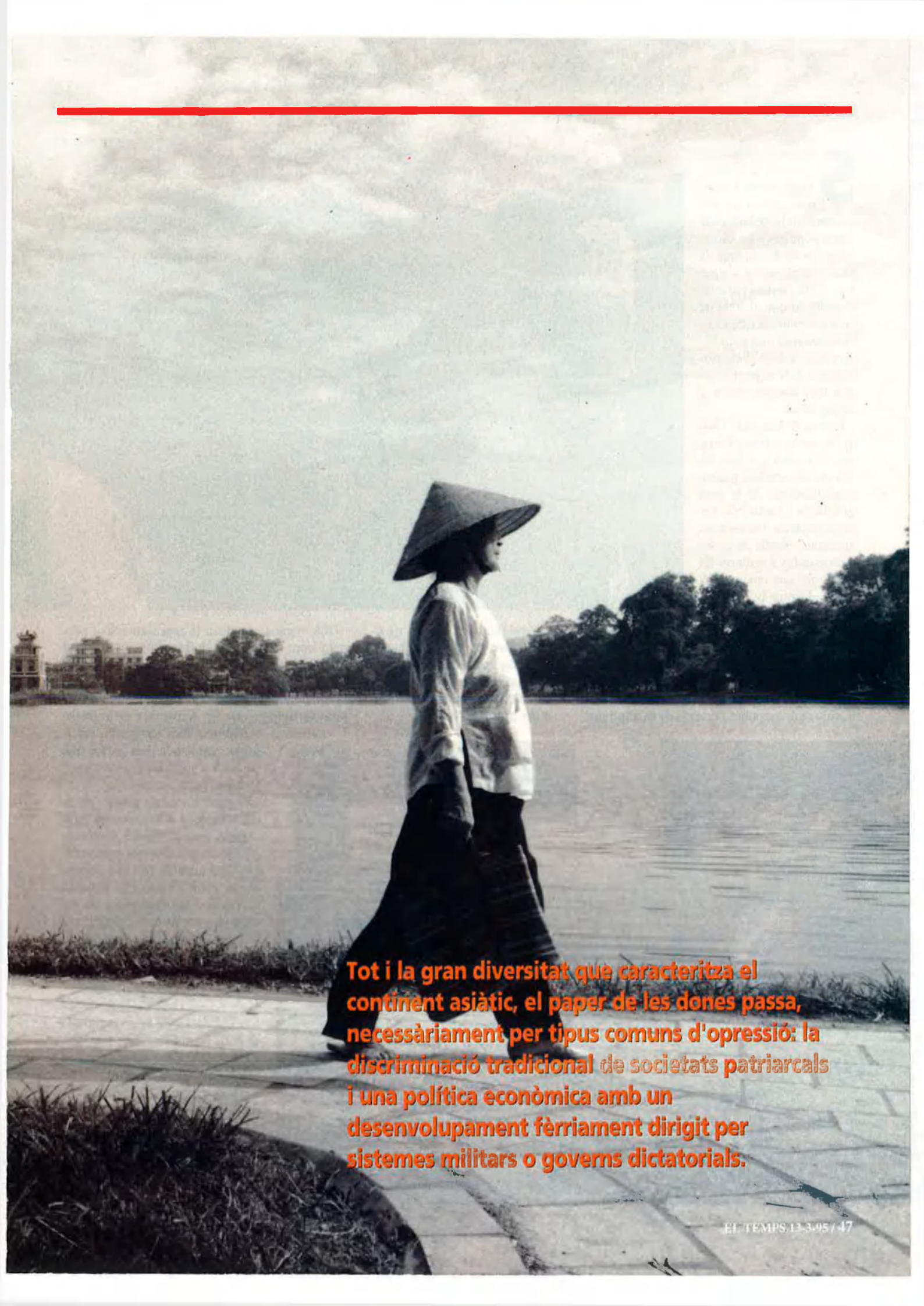

DOCUMENT

La dona a l'Àsia

Tot i la gran diversitat que caracteritza el continent asiàtic, el paper de les dones passa, necessàriament per tipus comuns d'opressió: la discriminació tradicional de societats patriarcals i una política econòmica amb un desenvolupament fèrrimament dirigit per sistemes militars o governs dictatorials.

Sempre he sentit fascinació pel teatre xinès, el de carrer, que aprofita els cantons dels solars dels barris populars o les esplanades on es donen cita els firaires amb motiu d'alguna festa assenyalada. Aquells en què al final de la representació reben sobre l'escenari una pluja de monedes i de bitllets doblegats dels espectadors que han assistit, drets, a l'espectacle.

Teatrets de Bangkok, Cantó, Siemreap o Hong Kong, que, el mateix que les ciutats que els acullen, parlen, impúdicament, de la seua grandesa i també de les seues misèries. Personatges agosarats, vestits de sedes desgastades i coberts de lluentons, que amaguen el rostre darrere la màscara colorista d'un maquillatge contrastat. M'agraden, sobretot els papers d'heroïnes que lluiten contra el poder de senyors feudals en nom d'un amor romàntic, o que es rebel·len contra un destí advers i punyent. El paper de pobre és un dels pitjors, però com en la vida real, ser pobre i dona ja és el sùmmum.

A Malàisia les dones que treballen en grans plantacions són obligades a produir. A Sri Lanka prop de 350.000 dones treballen a les plantacions.

Una vegada concloua la representació i prenent com a escenari el Bangkok nocturn, el Cantó mercantil o el Siemreap rural, continues trobant dones que, despulades dels atributs de la faràndula es debaten quotidianament en l'espiral vertiginosa que les converteix en la classe socialment més castigada, reprimida i explotada dels països que de nord a sud i d'est a oest conformen Àsia.

El repartiment de papers no és tan simple, i a vegades el guió exigeix que un mateix personatge adquireisca diverses personalitats com la petita Nu, que segons el seu estat d'ànim i la situació econòmica familiar passa de ser cigarrera en un bar d'Hermita, a Manila, a exercir la prostitució en un altre bar distant de l'anterior a penes alguns metres.

Zhang Yuhàn és una jove xinesa de l'ètnia Thai. Treballa de sol a sol al costat de la seua família al petit hostel familiar que serveix com a únic allotjament al viatger que visita Menhun.

En aquest cas el decorat és una petita aldea en una preciosa i remota vall de Xinhuangbanna, Xina. Cantant, ella mateixa posa música d'opereta mentre feineja a la cuina i als dormitoris, al por-

PABLO SAN JUAN

no parla aquella llengua. Té 42 anys, però n'aparenta més. Té un aspecte menut i no para de fumar. Fa vint anys que viu en aquestes illes i es dedica com a assistent social a tractar de pal·liar la marginació i l'escarn que pateixen les minories samal i badjao en aquestes mars. Pilar està, des de fa temps, amenaçada de mort pels sicaris del governador i altres personatges que dominen la pirateria, el contraban i la prostitució. Les matances constants que pateixen les ètnies esmentades són denunciades per Pilar, que no vacil·la a assenyalar amb el dit els màxims responsables de les atrocitats. La seua decisió i valentia l'han condemnada a viure sola, és clar que a altres els ha costat la vida. En el seu cas, afortunada-

xo o a les darreres de l'edifici –l'únic d'obra del llogaret– on s'ocupa dels porcs.

La compra al mercadet dels divendres és l'única distracció, tret que algun visitant distingit, la majoria estrangers joves que van al mercat en cerca d'opi, faça que el seu cor bategue davant la remota i càndida possibilitat d'eixir del carrerons enfangats de Menhun i poder-se llaurar un futur incert lluny del domini a què és sotmesa per les tradicions i pel seu pare, que si li oferiren una quantitat raonable estaria disposat a prescindir dels seus serveis. Zhang no desaprofita les poques oportunitats perquè siguin traduïts els seus requeriments a l'anglès, i cartes promentent i demanant amor són enviades a diverses parts d'Occident. Com que Zhang no té ni idea d'anglès, sol equivocar sobres i contingut i un alemany pot rebre una missiva destinada a un canadenc i a l'inrevés. (Aquí el públic somriu, és la nota irònica del guió.)

Lluny de les muntanyes de Xis-huangbanna, al temperat arxipèlag de Sulu, al sud de Filipines, trobe una heroïna de les moltes que hi ha en aquesta terra de tradició tan violenta. Pilar Zamora és d'origen espanyol, encara que

El paper de pobre és un dels pitjors. Però com en la vida real, ser pobre i dona ja és el sùmmum.

dament la representació continua, de moment.

Estic retingut a Dacca, capital de Bangla Desh, esperant uns permisos que no obtindria mai per fer un reportatge a la frontera amb Birmània. No veig a penes dones als carrers bladers. El meu avorriment em porta a conèi-

PABLO SAN JUAN

xa la universitat, des d'on em posen en contacte amb les dones d'UBINING, un grup independent de dones liberals de classe alta dedicat al desenvolupament alternatiu de la dona en aquest país. Conec per damunt els plans d'esterilització i control de la natalitat, però elles em tradueixen el que entre bastidors signifiquen aquests projectes, en relació a la dona i a l'economia. Em diuen que la gent no és pobra pel fet de tenir molts fills, sinó que tenen molts fills perquè són pobres. De manera que com més elements formen el nucli familiar més possibilitats hi ha de subsistència.

Amb un índex elevadíssim de mortalitat infantil els programes d'esterilització de què es beneficia la paupèrrima economia nacional a través d'importants ajudes internacionals recauen de manera brutal sobre les dones, sobretot en les zones rurals. Aquests plans obliguen dones ignorants a ser objecte de tractaments prohibits als països desenvolupats, com ara la injecció de Depo-Provera, sospitosa de produir càncer.

Quan vaig manifestar la meua estranyesa per la poca presència femenina als carrers em portaren a una pedrera a la vora del riu Bariganga, un braç del Ganges. Hi descobresc centenars de dones, algunes amb fills mamant al pit, que, as-

PABLO SAN JUAN

Aquest és l'escenari del Bangkok nocturn, el Cantó mercantil o el Siemreap rural. Hi ha moltes dones que, despullades dels atributs de la faràndula es debaten quotidianament en l'espiral vertiginosa que les converteix en la classe socialment més castigada, reprimida i explotada dels països que de nord a sud i d'est a oest conformen Àsia.

segudes damunt de grava, desfan a martellades els còdols del riu. La grava obtinguda servirà per construir carreteres. Aquest, em conten, és un treball tan malament pagat que no és digne d'homes. Els seus fills les ajuden transportant en cabassos el producte obtingut, que serà remunerat a preu fet.

Sempre he sentit fascinació pel teatre xinès i el que més me n'ha corprès han estat els papers femenins, a vegades representats per homes, per cert. Una vegada a Bangkok des de la meua posició d'espectador vaig poder veure una actriu retocant-se el maquillatge en un camerino entre bastidors. Durant un instant vaig percebre darrere el seu esguard perdut el pes d'un continent tan llunyà al meu entendre com el drama inacabat que en aquell moment tenia lloc a l'escenari.

La meua amiga Alicia diu que el paper de la dona a l'Àsia és com el d'aquí o el de tot el món, això sí, salvant les diferències. Jo no n'estic tan segur, recorde el teatre i continue tractant de desxifrar el drama.

La dona en el Tercer Món és l'última colònia del neocolonialisme econòmic. És un actor pobre en un espectacle que, en definitiva, té com a productor un Primer Món, i això crec que marca alguna diferència.

Pablo San Juan

PABLO SAN JUAN

El baix nivell de la dona és fonamental en el sistema productiu japonès. El 80% de la mà d'obra contractada en les més de 400 manufactureres japoneses a Malàisia i a Indonèsia són dones. Subordinació a l'autoritat, diligència, honestitat, disciplina i sacrifici per a una producció major són els valors d'aquestes empreses. Els sous estan al voltant de les 350 pessetes. diàries. Els sindicats en la indústria electrònica són prohibits.